

El llenguatge

Estirar-se els cabells

11/VIII/1979

L'ús de les preposicions exigeix una vigilància constant: és un dels aspectes més peculiars de cada idioma i alhora un dels més complexos. És cert que cada preposició comporta una o diverses nocions perfectament establertes, la coneixença de les quals determina generalment l'ús d'aquestes preposicions. Però en molts casos les preposicions dites febles no actuen sinó com a mots d'enllaç, sense cap noció precisa o bé notablement afeblida. Les preposicions que introdueixen complements verbals, sobretot d'objecte, es resisteixen d'una manera especial a ésser reduïdes a esquemes generals: cal saber, amb la pràctica de l'idioma, la que exigeix cada verb. Hi ha molts verbs, a més, que regeixen preposicions diferents segons els seus diversos significats i, encara, n'hi ha que amb un significat demanen un complement d'objecte introduït per una preposició determinada i amb un altre significat aquest mateix complement s'ha d'introduir sense cap preposició, cosa que vol dir que és directe. No és gens estrany, així, que sorgeixin nombroses vacil·lacions en la introducció dels complements dels verbs, tant d'objecte com adverbials.

Es el que s'esdevé amb un verb com estirar. Usualment comporta un complement d'objecte directe, introduït, per tant, sense cap preposició: estirar una corda, estirar un calaix, estirar més el braç que la màniga. Però en algun cas usem aquest mateix verb amb un complement introduït per la preposició de: estirar d'un cap, estirar de la punta. En aquestes frases, en realitat, hauríem de considerar que els complements d'un cap, de la punta són ja adverbials —el lloc per on s'estira alguna cosa— el complement pròpiament d'objecte figurant-hi sobreentès. La distinció és gairebé de matís i així és lògic que en algunes frases fetes o modismes, com Estirar-se els cabells i Estirar la llengua (a algú) hom faci regir al verb, indecudament, un complement preposicional, intervenint-hi potser també la influència del castellà. N'hi ha que diuen, efectivament, «és va estirar dels cabells» o «em volien estirar de la llengua». Anàlogament a US van estirar les creïlles, que té també valor de modisme, en les frases indicades els cabells i la llengua representen el complement directe del verb estirar i, per tant, s'han d'introduir sense cap preposició.

Aibert Jane